

فاشیزم، مـدـرنـه، لیبرالیزم، نیمپریالیزم و پـرـلـیتـاریـا . . کارزان عـزیز عـبدولـرحـمان

• سایه‌ی سـبـر تـهـتـالیتـارکـان: لـه ناید لـژبـای فاشیزمی
کلاسیک و تا لـوارکـانی فاشیزمی سـدـی بیست و یک

پـشـکـیـکـی فیکری

مرقا‌یـتی لـه مـژووی درـژخـیدا، بـه چـندین وـستگـی خوـناوی و
کارساتی گـوردا تـپـیـو، بـهـام هـیچ یـک لـو وـستگانـه هـندـی
سـدـی بیستـم نـیـانـتوانی ناسنام، نازادی و شکـی تاـک و کـمـمـگـه
بخـنـه ژـر پـرسـیار و هـشـشـی ژـدـو. لـه ناو دـی نـم دـوـزـم
مـژوویانـه دا، فاشیزم و یک دندـترین شـواز و سیستمـکی سیاسی و
دروونی سـری هـهـدا کـه نامـنجی سـرکـی بـینی رـگی نازادی و
قوربانیکردنی هـشـیاری مـرـفـبوو لـه پـناو بـرژـو و نـدی دـوـتـک
یان ناید لـژبـایـکی گـرـپـرستـدا. کاتـک باس لـه فاشیزم دـکـرت،
زـر جـار هـشـمان اـستـوـخـه دـچـتـسـر پـهـاو قورسترکـانی سـرباز
نازیـکـان، گـهـه پـانـکـانی جـنگ، و وـندـی سـرکـرد دیکتاتـرکـان کـه
بـه وتارـه ناگرینـکانیان ملیـنان کـسیان خستـه ژـر کارـیگـریـو.
بـهـام پـرسـیارکـه نـو وـیـه: نایا فاشیزم تـهـها قـناغـکی مـژووی
تـپـیـو بـوو کـه لـگـه ووخانی نـژیمـکـی موسولینی و هیتلـردا
کـتـایـی هـات، یان مـدـلـکی زینـدو و کـه هـمـیشـه توانای
خـنـوکـردنـو وـی هـیـه؟

۱. مـژووی سـرـهـهـدانی و شـکـه

و شـی "فـاشـیزم" (Fascism) لـه بـنـدـتـدا لـه دـستـواژـی لاتینی
(Fasces – دسکـدار) و سـرچاو دـگـرت. لـه مای دـرینـدا، نـم
دسکـدار کـه تـورکـیشی تـدا دـبـستـرا، هـمایـک بـوو بـه یـکـتی،
کـخـستن، هـز، و پاراستنی دـستوور و نارامی. بـهـام نـم هـمایـه لـه
سـدـی بیستـمدا لـلـایـن بزووتنـو اـستـو و توندـو و کـانـو دزرا و
گـهـدرا بـه هـمـای سـرکـوتـکردن، سزادان و پـشـلـکردنی مافـه
سـرکـتـایـی کـانی مـرـف.

و یک بزووتند و یک کی سیاسی هاوچ رخ، فاشیزم ل دوای ک تایی هاتنی ش ای جیهانی ی ک م ل ئیتالیا ب ب رای تیی بینیت موسولینی (Benito Mussolini) س ری ه دا. ئیتالیا ک ب شدار بوو ل ج نگدا و س ر ای س رک وتنی، ب م تووشی دا مانی ئابووری، ش ک تیی ک م ای تی و ق یرانی د روونی بوو بوو و، بوو ژینگ ی کی ل بار ب گ ش کردنی هزی فاشیستی. موسولینی توانی سوود ل م ب هیوایی عمومیی و ربگر ت و بزووتند و یک دروست بکات ک بانگ ش ای ب گ ان و ای شک ی ن ت و یی و دام زرانندی د و ت کی ب ه ز د کرد ک ه موو جومگ کانی ک م گ ی ق رخ کرد ب ت.

پاش ئ م س ره دان ل ئیتالیا، ئ م ب باز ب ش واز کی ز ترسناکتر و ب فراوانتر ل ت ک ای ئ وروپادا ت ش ن ای س رد. ئ و ی ل ه موویان گ ور تر، خو ناویتر و ه ژنتر بوو، ب باز ئ مانیی ک ی بوو ک ب (س سیالیزی میلی - National Socialism) یان کورتکراو ک ی (نازیزم - Nazism) د ناسرا. ئ مانیا ل ژر کاریگ ریی شکست ک ی ل ش ای جیهانی ی ک م و سزاکانی پ یمان نام ی ف ر س ای، ک و ت ژر کاریگ ریی ئاید ل ژیا ی کی گ ز پ ر ستان ی کو ر و ر ک ه موو جیهانی کرد گ پانی ملمان ی ن و ان گ ز کان.

۲. ف ل س ف ای د و ت ت تالیتار و ب چوون کانی ئ ل فر د ل ک ب ت گ یشتن ل ناخ و ناو ر کی فاشیزم، پ و ی ست س یری بند ما فیکریی کانی ب ک ی ن ک ل لای ن ف یل سوف و بیرم ند فاشیست کانی و داک کیان ل د کرا. ی ک ک ل دیارترین ئ و ک س ای تیان ئ ل فر د ل ک (Alfredo Rocco) بوو ک و ک بیریار و و یری دادی س رد می موسولینی، بناغ ی یاسایی و فیکری ب د و ت ت تالیتار دابین کرد.

ب ب چوونی ک، د و ت ت نها ک م م ک مر ف نیی ک ل شو ند کدا ک بوو بند و، ب کو ئ رگانیزم کی ک گ رای؛ وات د و ت گیان و بوون کی س رب خ ی ه ی ک ل س رووی تاک کانی ناو خ ی و د ژ ی و، ب ران ب ر د و ت تانی دیک، ل خ بات کی ب ز یان دای ب مان و ی خ ی. ل م دیدگا ی دا:

• بچوو ک کردن و ی تاک: تاک هیچ ب های کی ها یان س رب خ ی نیی. مر ف ل د ر و ی د و ت تدا هیچ مانای کی نیی و ت نها و ک خان ی یک یان ب ش ک ل ج ستی د و ت س یر د ک رت ک ئ ر ک ک ی ت نها خزم تکردن و قوربانیدان ل پ ناو مان و ی ئ و ئ رگانیزم گ ور ی دا.

• تکر دن و ی تاک گ رای و لیبرا یزم: فاشیزم ب توندی د ژای تی

ناید لښاکان به ئاسانی له ناو ناچن؛ ئوان تښه پښتۍ خپلوان د ګډن. له چا نه د پښتۍ دواړې د رکوت کې بیروای فاشیستان به هېچ چا نه بند به نه کړاوه، به ګووه ردېم ښوونې و قاچې ګونجاوتر له ګډن سږدېمدا د ګرځېدو بهر. له سږدې بیست و پکېمدا، فاشیزم نو (Neo-Fascism) خپل له شووې استوګنې توندو، پښتلیزمی کوږو، نه تښه پښتۍ توند، و دروستکردنې ترس له به ګانې و کې چېرې ان نیشان دېدات. ئوان له ګډنې تښه لښاک سږدېم، تښه کېمېای تښه کان و دروستکردنې قېرانی د سټرکډو، هېمان هزری کېن له چوارچېو پکې نوډا زیندوو د کېنېو. ئوان هېمېش پښتۍ پښتۍ بې “د ژمنې کې خپلې” هېمې (جا کې چېرې بې، کې مېنې پکې بې، یان هزری جیاواز بې) به ئوې ترس له کېمې ګډا به او بکېنېو و له ګډنې ئو ترسېو د سږدې تې خپلوان بې سپېنن.

نېجا مګیری

فاشیزم تښه پښتۍ پکې نه بوو له کتښې مڼووی سږدې بیستېم، به ګو نه خپلې کې د روونی و فیکری بېردېوام کې له کاتې قېرانه ئا بووری و کېمېای تښه کاندا سږه دېداتېو. تښه ګډېشن له فاشیزم و هېمې نډې فیکریې کانې، تښه پښتۍ زانینې ابردوو نیې، به ګو قېمې ګانې هېشپارې به پاراستنې ئازادې تاک و شکې مرګې له بېرانبېر هېموو ئو هېز و پارتې سیاسیانې کې د پښتۍ له ژر ناوې نه تښه، د وېت، یان ئایدې له ژيادا، تاکې کان بکې نه قوربانې بېرژو و نډې تښه ګډې خپلوان. پاراستنې کېمې ګډې له ګډې انېوې ئېم تاریکې، تښه له ګډې هېشپاری مډې، قېوو کېدنې ئوې تر، و پاراستنې بېهای دیموکراسی و ئازادې ادرېرېنېو دابین دې بې.

• لېبېالیزم؛ فلسفې ئازادی و سنوورې کانې د سږدې

لېبېالیزم پکې له دیارترین ئایدې لښاکسی و کېمېای تښه کانې مڼووی مرګې تې کې له سږر بندې ماوې باوې قووې به ئازادې تاک و مافې سروشتیې کان دامېز او. وشې لېبېالیزم له یشې لاتینې (Liber) او سږچاوو ګرتوو کې به مانې «ئزاد» یان «سږرې خې» دېت. له سږر تایتترین پښتۍ یدا، ئېم ئایدې لښاک وې بېرګرېدې له مافې کانې تاک له بېرامبېر د سږدې تې بېهای د وېت و

پاشای تیی ست مکار کا ندا ساری هدا، بام ب تپ بوونی کات و گانکارید ک مای تیی کان، پری ساند و بوو ب بزواندرکی سرکی ب پشکوتنی دیموکراسی هاوچرخ.

سرهه دانی لیبالیزم وک بزووتن وویکی فیکری، ب پلی ی کم دگگوت و ب س ردمی شنگری ل ئ وروپا، بتایبت ل سدکانی حقد هم و هژده مدا. ل و سردمدا ک مگگ ل ژر هم ژمونی سیستمی فیودالی و د ساتی های ک نیس و پاشای تیدا د نا اند، ک تیدا تاک کان هیچ سربخ یکیان ن بوو. فیل سوفي بریتانی جن لک ب باوکی است قینای لیبالیزم داد نرت؛ ئ و پی و ابوو مر فکان ل سروشتدا ئازاد و ی کسانن و خاونی س مافی بند تین ک بریتین ل ژیان، ئازادی و مو کداری. لک جختیکرد و ک حکومت تنها ل گگی ککوتنی ک مای تیی و دروست د بت و ئامانجی س رکی تینها پاراستنی ئم ماف سروشتیان ی. ئم بیرکان زر ب خرای ی بوون بند مای ش ش مزن کانی جیهان، لوان ش ش بریتانی، ش ش نمریکی و ش ش ف ر نس.

فلسفای لیبالی ل س ر چ ند ک ک یکی س رکی و و ستاو. ی ک مین و گرنترین ک ک، سرویری تاک (Individualism)، ک تیدا تاک گرنترین ی ک ی ک مگگ ی و د و ت ب خزم تکردنی تاک بوونی ه ی، نک ب پچوان و. دوو م، ئازادی تاک ک سیی ل ووی بیرکردن و، باو، اد رین و ه بژاردنی ش وازی ژیان و، ب و م رجی سنووری ئازادی ک سانی تر پ ش ل نکات. س ی م، سرویری یاسای (Rule of Law)، ک تیدا یاسا د بت ل سرووی هم موو د سات ک و بت و ب ی کسان ب س ر ه موواندا ج ب ج بکرت. چوارم، فرنگی و ل بوردی (Pluralism) ک گ ب بوونی ب چوون و باو ی جیاواز د دات ل ک مگگ دا.

ب تپ بوونی کات و سرهه دانی پویستی نو یی کان، لیبالیزم دابش بوو ب س ر دوو ئاراستی س ر کیدا: لیبالیزمی کلاسیک ک جخت ل س ر ک مترین د ستو ردانی د و ت و بازار ی ئازاد د کات و، و لیبالیزمی هاوچرخ ک پی وای ه ندک جار د و ت د بت د ستو ردان بکات ب دابینکردنی ه لوم رچی ی کسان و خزم تگوزاری س ر تایید کان ب چین لاواز کان، ب ج ر ک ک ئازادی است قینای مر فکان مس گ ر بت.

ل س دای بیستم و، تک بوونی لیبالیزم و دیموکراسی بوو ه ی دروستبوونی سیستمی دیموکراسی لیبالی، ک تیدا سرویری گ ل و ه بژاردن ل گگ پاراستنی مافی ک مین کان و ئازادیی تاک ک سیی کان ک د بند و. س ر ای ئ و ی ئم ئاید ل ژیا ی

ٲووبٲووی ٲٲخندی جٲراوجٲر بووٲتٲوٲ لٲلایٲن ئاراستٲکانی وٲک مارکسیزم و نٲریتخوازٲکانٲوٲ، بٲٲٲام هٲشتاش وٲک فٲلسفٲکی زیندوو و کاریگر دٲمٲنٲتٲوٲ. بٲ کورتی، تٲنانٲت لٲگٲٲ گٲٲانی فٲرم و کاتٲ جیاوازٲکاندا، ناوکی سٲرٲکی لیبٲالیزم هٲمیشٲ پاراستنی ئازادی تاک و دٲستوٲردانٲدان لٲژیانیدا بووٲ و دٲمٲنٲتٲوٲ.

▪ فٲلسفٲ و مٲژووی مٲدٲرنٲ؛ تٲٲٲاما نٲک لٲ تٲکشکاندنی کلاسیزم و داینٲمٲکانی سٲردٲمی نوٲ

مٲدٲرنٲ وٲک چٲمکٲکی مٲژووی و فیکری، دواي سٲرهٲٲدانی سٲردٲمی ٲٲشنگٲری وٲک فاکتٲرٲکی بٲوٲنٲ بٲ تٲکشکاندنی قاطبٲ کلاسیکیٲکان دٲرکٲوت و تا گٲیشتنی بٲ سٲردٲمی ئٲستامان هٲمیشٲ وٲک پرسیسٲکی زیندوو و بٲردٲوام خٲی نمایش کردووٲ. لٲ ٲوانگٲی کٲمٲٲناسییٲوٲ، مٲدٲرنٲ چٲمکٲکی شٲٲشگٲٲانٲیٲ چونکٲ لٲ بٲرامبٲر هٲموو کلتوورٲکی چٲقبٲستوودا ٲادٲوٲستٲت و لٲ گٲٲٲی ٲرٲسٲیٲکی هٲمٲگیرٲوٲ هٲٲیدٲلوشٲت و دیسانٲوٲ دٲیٲٲٲٲتٲوٲ. مٲبٲستی سٲرٲکی لٲم شٲٲش فیکری و کٲمٲٲایٲتیٲ لٲ ٲووی فٲرمٲوٲ بٲ نوٲکردنٲوٲی هٲمٲلایٲنٲی کلتوور، سیاسٲت، تٲلارسازی، ئٲدٲب، مٲسیق و تٲکنیکی نوٲ بوو، تا ئٲو کاتٲی لٲ قٲناغٲ دواٲٲژیٲٲکاندا ٲٲتکرایٲوٲ و تیٲریزاسییٲنی جیاوازی بٲ کرا کٲ کٲسانی وٲک ژان بٲردیار سٲرمٲشقی ئٲو ٲٲخندٲ گٲورانٲ بوون. جیاوازیٲ بنٲٲٲتی لٲوٲدایٲ کٲ مٲدٲرنٲ لٲ سٲرٲتادا ئامانجٲکی تری هٲبوو بٲ زگارکردنی مرٲق، پاشان بوو بٲ چٲمکٲکی جیهانی بٲ هٲموو کایٲکانی ژیان و توانی ئامانجٲکٲی بٲٲکٲت، هٲرچٲندٲ ئٲمٲش وایکرد کٲ لٲ قٲناغٲکانی دواتریشدا دژ و بٲرنگاربوونٲی توند سٲرهٲٲبدٲن.

لٲ ٲوانگٲیٲکی فراوانترٲوٲ، مٲدٲرنیٲ وٲک ٲٲٲسٲیٲکی نٲراوٲستا و بٲردٲوام دٲردٲکٲوٲت کٲ نٲخودی ٲٲٲسٲکٲ و نٲ کاردانٲوٲکانی ٲاناوٲستن و هٲمیشٲ لٲ گٲٲٲانکٲاری و نوٲگٲریٲیداین. لٲم چوارچٲوٲیٲدا، فٲیلٲسووف و بیرمٲندانی وٲکو جٲن ستیوارت میل، کٲ بٲ یٲکٲک لٲ دانٲرٲ سٲرٲکیٲکانی چٲمکی لیبراٲیزم لٲ سیاسٲتدا دادٲنرٲت، ٲٲخندی تووندی لٲ سیستمی کٲنی بٲٲٲوٲبردنی دٲوٲٲت گرت و تٲکانٲکی مٲژووی و نوٲی دا بٲ دٲوٲٲتی نوٲخواز و ٲٲشکٲوتوو لٲ ٲووی سیاسییٲوٲ. ئٲم گٲٲٲانکاریٲ فیکریٲ بوو بٲ مٲدٲلٲکی سیاسی کٲ ئیدی لٲ مٲژووی ژیاری انسانیدا جٲگٲی خٲی کردٲوٲ و شٲوازٲکی

نوی لگځېدا بارهځنا ک تېدا چمککاني نازادی، تاکگرایي و عقانیت ل برامبر توندوی ئایینی و سیاست و نایدیلژیا برترتسککاندا فراوانتر بوونو. نایندهگرایي ل فکردا بوو ب یکهک ل و داهنانه گورانن ک لژیکي رمانسیانن ک نی پراوړخت و بکردو و سلماندی ک دیارد نوځیکان همیش دیارد ک نکان و ئوی دیک و ولادن و شوځیان دگرنو.

ب تگځیشتن لوی ک بچی مډرنه سړیهځدا و ل کوځدا خزمته ب مرځایته کرد لگځ هموو گرفت ئانزکانیدا، پویسته بگرځینو ب ئو قناغ مژوویي ک سیستمی سیاسی تېدا نلگ و پاوانخواز بوو، و ژيان ل چقبستوویي کی توندی دگماتیزمیدا نقووم بووو. ل و سږد مډا، ئاین و شوازه جیاوازه کانی خوداپرستی ل وپوی توندویدا ک نیس و پرستاگانیان داگیر کړدبوو ب خزمهتکردن ب برژوونځی کانی دسالتی سیاسی و سړکوتهکردن هزی نازاد، ب جرکه ک ل بواړی ئدب و فیکردا هیچ جگیک ب نازادی نماو جگ ل چوارچو ب برترتسککانی نایدیلژیا سږپراوړکان. ل و دځ تاریکهځدا، مډرنه ل لگځ ځنځرتن ل ژیار، کلاسیکیزم، سیستمی ک نی تلارسازی و تواوی فرم ک نکانو، هموو دق پیرز و نلگځکانی تکشکاند و ئلتارناتیفی پشکووتوو و مرقدستانن خسته وو.

مډرنه تنها لگځانکارییکی ووکځش نبوو، بکو ششکی قووی هزی بوو ک توانی تانین مرځ ب گږدوون، دسالت، و خه بگځت. ل جیهانی کندا، مرځ وک بشکی بچووک و بدسالت ل زیرک کی پیرز و نمری دسالتداران و ک نیس سیر دکر، ک تنها ئرکی گوځایبوون و جبهجکردنی ساکانی هبوو بئووی مافی پرسیارکردن یان برههمنانی هزی سربځه هبت. ب هاتنی شنگری و پاشان مډرنه، عقی مرځ وک ستنری ب یاردان و ناسین ناسنرا. فیلسووفکان جختیان لوو کردو ک هشی مرځ توانای ئوی هیل ل لگځی لژیک و زانستهو نهځینیکانی گږدوون بکاتو و پویستی بوو نیی پشته ب دسالتی سړوو سروشتی یان مډلاتی ک نی توندو ببستهت ب بځوځوځو بردنی ژیان ک مایته و سیاسی خه.

ل بواړی ک مایته و سیاسیدا، مډرنه بوو ب و بزوځنری ک سیستمی چینایته فیودالی و ک یلځداری هځوځاندو و بنمای هاووایتبوون و ماف بنځتییکانی مرځی هځایه کایو. ل ابردوودا، سامان و دسالت تنها ب چینکی دیاریکراو بوو ک ب ناوی ئاین یان خوځوځو حوکمیان دکرد، بلام مډرنه ب هځان پشکووی چمککانی دیموکراسی، جیاکردنوی دسالتکان، و

سەرۆکی یاسا، دەرْفَتی بێ تاک‌کان خسا تا بەشدار بن لـ
بەیاردانی سیاسی و بـوـبردنی کـمـگـدا. ئـم گـانکارید
گـورـیهـ وایکرد که دـوـتـی مـدرن لـسـر بندـمای بـرزـو ندیی گشتی
و مافی هاووـلاتـبوون بنیاد بنرـت، نـک لـسـر بندـمای ویستی
تاکـکسی پاشاکان و پیوانی ئاینی.

لـ ئاستى ۋە شىبىرى ۋە ھونۋىرىشدا، مەدەرنە فەرمە كەنەكانى ھونۋىر و ئۇدەبى تەكشكەند و دەرگەي بە داھەنەنەنە بىنەرەۋاۋا كەرد. ھونۋىرمەندەن و نووسەرەن ئىترەنەرەنە بوون شوۋن سەكلاسيك و توندەكان بەكون كە تەنەا جوانىي ۋووكەش و دەرەبەينى سەتەيى باويەن دەسەپەندە، بەكەكو دەرفەتەيەن بە سەكەسا تە قوۋەيەكانى دەروونى مەرەق، شەۋەۋى و ئەسەزىيەكانى جەھەنى سەرمايەدارى، و دەسەۋەكە و ھەۋەكانى تەكى مەدەرنە لە بەرەھەمەكانىەندە سەنگەنەۋەي ھەبەت. ئۇدەب و ھونۋىر بوونە كەرسەتەيەك بە ھەشەركەرنەۋە و سەخنەگەرنە لە دەسەسەت، نەك تەنەا ئەمرەزەك بە كەتەسەرەرنە چىنى دەسەسەتەدار. لە كەتەيەدا، ھەرچەندە مەدەرنە لە سەكەي زەنست و تەكەنەلەژىۋە ژىەنى مەرەقى ئەسەنتر كەرد و پەشەكەۋەنى مەزنى بەدەسەنەنە، بەسەم ھەۋەكات كەشە و قەيرەنى نوۋەشى دەروست كەرد، چەنەكە سەسەتى سەرمايەدارى كە ھەۋەكات لەكەسە مەدەرنەدا گەشەي كەرد، ھەندەكجەر مەرەقى كەردە كەرسەتەيەكى بەكاربەردەن و زەلەنەكانى خەسە خەمەت بەرژەۋەندەي مەترەيە خەيەنەۋە. سەرەسەي ئەم سەخنە قوۋەنەي كە لەلەيەن بەرمەندەنى ۋەكە بەردىەر و ئەۋەنى تەرەۋە ئەراسەتى مەدەرنە كەراۋەن، ھەشتە ئەم چەمەكە ۋەكە بزەنەر و داينەمەي سەرەكى ھەزرى مەرەقەيەتى مەۋەتەۋە كە سەكە نادەت جەھەن بەگەتەۋە بە چەقەسەۋەي و تەرىكى سەرەدەمە كەنەكان.

• هه‌ندێكێ كانی ئیمیریالیزم لێ جیها نی مەدەردا

ئيمپرياليزم زاراۋىيەكى سىياسى و مەژوويى كە لاشەنى لاتىنى ئيمپرىيە مەۋە و بە ماناى ھەژموون و دەسلەپتە بايا بەسەر ناۋچە فراۋانەكاندا دېت. لە سەررەتاي دەرگەوتنى مەژووويدا، ئەم چەككە استەۋخە بەستراۋبۇو بە دروستکردنى ئيمپراتورىيەت گەۋرەكانەۋە، بەلەم لە سەردەمى مەدەرنەدا واتاكەي گەۋەنكارى بەسەردا ھات و بوۋە ھەمايكە بە پىرسەي بەدەستەنەنى كەنتىرە و كارىگەرلى بەسەر دەۋەتە لاۋازەكاندا. لە ۋەنگەي زانستىيەۋە، ئيمپرياليزم برىتيە لەۋ سىياسەت و سىستمە فرەچەشەنى كە دەۋەتەتكە زەلەزىلان خاۋەن بەلەدەستى ھەۋدەدات لە گەي ئامرازى جىاجىاۋە،

لوان سربازی، سیاسی، ثابووری، و شنبیری، نفوز و سرووری خلی
بسر وقات یان گلانکی تردا بسپننت.

ل ابردودا پرسی داگیرکاری و سپاندنی دسات زیاتر ووکشی
و فیزیکی بوو و ل گگی لشکری سربازی و توندوتیژی استوخو
نجام ددرا، بام ئیمپریالیزی مدرن شواز و گگی ز
پشکوتووتر و ئا زتری گرتوو تببر. ل م سردمداد هژموونی
سربازی ب شوی هشتنوی بنکی سربازی و هشتنوی برددوام ب
سر سرووری وقاتان ددردکوت، ل کاتکدا هژموونی سیاسی
لسر ددستوردان ل ناوخی وقاتان و دانانی دسات تدار و
حکومتی گوانی بنیاد دراو ک برژوو ندیدکانی زلهزنکان
پارزن. هاوکات هژموونی فرهنگی و شنبیری ل گگی
باوکردنوی ب های بیانی ل درگای میدیا، پرورد و ت
کم مای تییکانوو ددبت ه های کاکردنوی ناسنامی نتوو،
بام گرنترین و مترسیدارترین ه ند ل سردمد می ئستادا
هژموونی ثابووری ک دی لدانوی ئیمپریالیزم پکهنوو.

ئم م سیستمی سرماییداری جیهانی بووت چک و بزوانری
سرکی ک ئیمپریالیزی لسر بنیاد نراو و وایکردوو زلهزنکان
پویستیان بوو نبت سرباز وان و وقاتکان وبران بکو
سیستمی بازرگانی ئازاد و کمپانیا فر گگزکان وک چکی
سرکی بکارد هتن. ل برامبر داگیرکاری فیزیکی و
دستب سداگرتنی ئاشکرای سامان سروشتییکان ل رابدودا،
ئیمپریالیزی سرماییداری مدرن پشت ب کنترلکردنی بازار و
داهات و سرچاوکان ددست و ل گگی قرز، بانکی نودوو و
و بازرگانیه و قستنوی هزنانیه دستی کار ل وقات
هزارکاندا ئنجام ددات. ل م گگی یوو، دستی باای
سرماییداری دستی کار ل وقات هزارکان دخت خرم
برژوو ندی خوو ب کرپیک کی زر کم و بئوی ماف
سر تاییکان دابین بکات، ب جرک ک سرنجام دست بر ژیان
و ثابووری تاککاندا دگرت.

یکک ل خا ه ر جی سرنجکان ل جیهانی ئستادا ئوو ک
ئم ئیمپریالیزم جیهانی ببوو دیاردییک ه مگیر، کچی زر
ل ئاست فیکری و سیاسییکان چاویان ل ئاستیدا داخستوو.
لیبرا و دیموکراتکان ل ژر دروشمی گلوبالیزم و پررپدانی
ثابووری جیهانیدا وای تی بم هژموون ددن، ل کاتکدا
برری ئیشتراکی و ششگوش ب شکی زریان ل م سردمداد تووشی
پککوتنی فیکری بوون و ناتوانن شیکارییک کی وردی نوو ب شواز
نوییکانی ئیمپریالیزم پشکوش بکن. ئم تننگیشتن گشتگیر ل

مـ ترسيـيـ کـانـي ئـيـمـپـريـاـليـزم، گـگـخـشـکـرـ بـ ئـوـي جـيـهـان زـيـاـتـر
بـرـو قـوـبـوونـوـي چـيـنـايـيـتـي و هـژـاري بـچـتـ.
لـ کـتـايـيـدا، دـانـنـنـان بـوـي کـ جـيـهـانـي ئـا بـوـوري ئـمـ دـونـيـايـيـکـي
ئـيـمـپـريـاـليـيـ، خـدـزـيـنـوـيـيـکـي مـ ترسـيـداـر چـونـکـ لـ پـشـت پـردـي
دـروشمـ جـوانـنـکـانـي دـيـمـوکـراسـيـيـو، زـلـهـزـکـان پـشـتـگـيـري لـ دـيـکـتـاـتـر
دـوـمـمـنـدـکـان دـکـن. هـرچـنـد گـريـکـردن لـم هـژـمـوونـ لـ
ئـستـادا کارـکـي ئـاسـان نـيـي، بـمـام قـبـوونـدـکردنـي راسـتـيـيـکـان و
تـنـگـيـشـتن لـي گـگـخـشـکـرـ بـ بـهـزـتـرـبـوونـي ئـو سـيـسـتـمـه
نـادـادـپـروـرـي کـ لـژـر ناوـي دـيـمـوکـراسـيـيـتـدا مـرـقـايـيـتـي کـت و
بـنـد دـکـات.

• لـ سـبـري پـرـليـتـاريـادا: لـ دـايـکـبوونـي کـرامـتـکـي چـوسـاو

لـ مـژووي مـرـقـايـيـتـيـدا، کـاتـک سـيـري لـپـلـکـانـي شـارـسـتـانـيـيـتـ
دـکـيـن، زـر جـار تـنـهـا ناو و شـانـي پـاشـاکـان، سوپـاسـالـارـان و خـاوـن
سـامـانـ مـزـنـکـان دـبـيـنـيـن. بـمـام ئـگـر وـردـتر بـوانـيـن، مـژووي
اـسـتـقـيـنـيـ مـرـقـايـيـتـي لـسـر شـانـي ئـو دـسـتـ زـبر و مـاندووانـ
هـگـيـراو کـ لـ تـاريـکـي کـانـکـانـدا، لـ گـرمـاي کارگـکـانـدا، و
لـسـر زـويـيـ بـپـيـتـکـانـدا خـريـکـي بـرـهـمـهـنـانـي ژيـانـن. ئـمـ ئـو
چـيـنـيـ کـ کارل مارکس و تـيـريـيـ کـمـمـايـيـتـيـکـان ناويـان لـناو:
پـرـليـتـاريـا.

وـک مـامـسـتـايـيـک کـ ژانـ لـ هـلـلـکـانـي خـوـنـدـنـو سـيـري چـاو
گـنـجان دـکـم، پـمـوايـيـ تـگـيـشـتن لـ چـمـکـي «پـرـليـتـاريـا» تـنـهـا
خـوـنـدـنـوـيـيـکـي مـژووي يـان ئـابـوـوري نـيـي، بـمـکو تـگـيـشـتنـ لـ
حـي مـرـقـبوون لـ بـرامـبـر بـبـشـبوونـدا.
پـرـليـتـاريـا کـيـي؟

بـ پـچـوانـي بـورژوازي کـ خـاوـنـي ئـامـرازـکـانـي بـرـهـمـهـنـانـ (وـک
کارگـ، زـوي و سـرمـايـي)، پـرـليـتـاريـا ئـو چـيـنـيـ کـ تـنـهـا يـيـک شـتـي
هـيـ بـ فرـشـتن لـ بازـاـدا: تـوانـاي کارکردنـي خـي. ئـوان ژانـ
کـات، وـز و تـنـانـت بـشـک لـ گـيـانـي خـيـان دـفرـشـن بـ ئـوـي تـنـهـا
بـژـويـيـکـي سـادـ بـ خـيـان و خـزانـکـانـيـان دـابـيـن بـکـن.

بـمـام پـرـليـتـاريـا تـنـهـا ژمارـ يـان هـزـکـي کار نـيـي؛ پـرـليـتـاريـا
بـزوونـري اـسـتـقـيـنـيـ مـژووي. هـر بـردـک کـ لـسـر بـردـکـي تر
دـانـراو بـ بـونـيـاتـنـاي شـارـکـان، هـر شـمـمـنـدـفـرـک کـ سـنوورـکـانـي
بـيـو، و هـر ئـاسـنـک کـ تـوانـراو تـو و بـ دـروستـکردن، بـرـهـمـي

ما ندووبوونی ئم چینه ی.

کرام تی کار و نام بوون

یک ل قووترین کشان ک پرلیتاریا ل جیهانی
سرمایه داریتدا رووبوووی دبتو، دیاردی نام بوون
(Alienation). کاتک کرکارک کاتژمهرکی درژ کار دکات ب
دروستکردن یان برهره منانی شتک، ل کتایی ژدا ئو برهره م
نک هر هی ئو نیی، بکو زر جار نرخ کی ئو وند بزرز ک
ئو خیشی ناتوانت بکت. لردا مرف ل کار کی خی نام
دبت؛ کار دبت بزارکر و قورس، نک ئامرازک ب گشکردنی
خود.

بم نام لگ هموو ئم زرداریی دا، جوانترین خا ل ژیانی
پرلیتاریا ئوو ی ک کرامت ل خباتدای. کاتک مرف ک
سبب ای هموو سختی کان دوستت، سری ب نادادپرووری ن وی
ناکات و داوای مافی وای خی دکات، لردا پرلیتاریا ل
چینه کی بدنگ و دگگت ب هزکی هشیار و گ انکاریخواز.

پرلیتاریا ل جیهانی ئم دا

ل جیهانی هاوچرخدا، شوازی چوسان و گاو. پرلیتاریا تنها
کرکاری ناو کارگکان نیی، بکو هموو ئو مووچخر، گنج
درووان و کرکارک دیجیتاییان ش دگرته و ک ل سزر کاغز
ئازادن، بم نام ل استیدا ل بازنی سیستم کی ئا بووری نا شادا
گیریان خواردوو و هموو تمانیان ل پناوی دابینکردنی کر
خانوو و بژوی ژاندا دفته وتت.

بی، خوندن وای مژووی پرلیتاریا و هشیار بوون و برامبری،
بانگ وازک ب گان وای دادپرووری ب جیهان. بانگ وازک ب
ئوای مرف نکیند قوربانی قازانچ، و ز ل و دست ماندووان
بگرین ک چرای ژیانی ئمانیان هشتوو ت و شن بت.

ل کتاییدا، دبت بزانی ک هزی استی قینی هر ک مگ ی ل
کرام تی ئو کسان دای ک ماندوو دبن. پرلیتاریا تنها
قوربانیی ستیم نیی، بکو هیوای همیشی مرفای تی ب
داها تووی کی دادپروورتر و مرفدستان تر.